

Fredrik Heyman

Sambandet mellan vinster och löner i multinationella företag

Forskning från John Budd, Jozef Konings och Matthew Slaughter visar hur vinster i multinationella företags moderbolag påverkar lönerna i utländska dotterbolag. Uppsatsen är en del av en omfattande och aktuell forskningslitteratur som behandlar hur alltmer internationaliserade och sammanflätade ekonomier påverkar länders arbetsmarknader.

En omfattande forskningslitteratur har visat att företagsvinster och löner samvarierar så att anställda får del av de vinster som skapas i företag, s.k. "rent-sharing". Att ett företags vinster påverkar lönekrav och lönenivåer inom samma land kan förefalla ganska uppenbart, även om styrkan i detta samband inte är självklar. Mer oklart är dock huruvida det finns en koppling mellan ett företags rapporterade vinster i moderbolaget och anställdas löner i utländska dotterbolag, eftersom forskning saknats på området. En studie av John Budd, Jozef Konings och Matthew Slaughter kopplar dock samman litteraturen om "rent-sharing" med studier som beskriver effekter av ökad internationalisering.

Budd m.fl. argumenterar för att anställdas löner i dotterbolag i utlandet inte bara påverkas av dotterbolagens vinster utan även av rapporterade vinster i moderbolagen. En ökad vinstnivå i moderbolaget bör därför ha spridningseffekter i form av högre lönekrav från anställda i dotterbolag som arbetar i andra länder. Studien utnyttjar data för cirka 8 000 koncerner och 1 900 utländska dotterbolag och omfattar åren 1993–1998.

Ekonomiskt betydelsefullt samband mellan moderbolags vinster och löner i dotterbolag

Studien visar att lönerna för anställda i utländska dotterbolag avsevärt påverkas av vinsterna i moderbolagen. För dotterbolag som till en majoritet ägs av moderbolaget samvarierar lönerna i dotterbolagen starkt med moderbolagens vinster. Detta samband är såväl statistiskt säkerställt som ekonomiskt betydelsefullt. Resultaten visar att en fördubbling av vinstnivån i moderbolaget i genomsnitt lett till en ökning av lönerna i de utländska dotterbolagen med mellan en och fem procent. Mot bakgrund av den trendmässiga ökningen av antal sysselsatta i multinationella företag så är detta ekonomiskt betydelsefullt.

Studien visar också att sambandet inte är betingat av det geografiska avståndet mellan moderbolag och dotterbolag utan gäller för såväl närbelägna som avlägsna dotterbolag. Vidare visas att moderbolagens löner påverkas av moderbolagens vinster. Detsamma gäller sambandet mellan dotterbolagens vinster och lönerna i dotterbolagen. Båda dessa resultat är i enlighet med resultat från den tidigare litteraturen om "rent-sharing" som inte tar hänsyn till internationell verksamhet. Ett intressant brott i detta mönster är dock att författarna inte kan påvisa något samband mellan vinsterna i utländska dotterbolag och lönerna för anställda som finns i moderbolagets hemland. En förklaring till detta är att om dotterbolagen är små och/eller ägarandelen är liten så saknar vinsterna i dessa bolag betydelse för lönesättningen.

Mer generellt pekar studien på en aspekt av internationell multinationell verksamhet som inte studerats tidigare, vilket är vinsternas spridningseffekter på lönebildningen i olika länder inom multinationella företag. Studien bidrar på detta sätt med ytterligare ett indicium på internationaliseringens betydelse.

Referens

John Budd, Jozef Konings och Matthew Slaughter. 2005. "Wages and International Rent Sharing in Multinational Firms", *Review of Economics and Statistics* 87, 73-84.